

بنیاد بشردوستانه غزه: همدست در جنایات و تضعیف تعهدات اسرائیل به عنوان نیروی اشغالگر

بنیاد بشردوستانه غزه (GHF)، که در فوریه 2025 با حمایت اسرائیل و ایالات متحده تأسیس شد، با هدف توزیع کمک‌های بشردوستانه در نوار غزه در میان محاصره 11 هفته‌ای اسرائیل ایجاد شد که، طبق گزارش دفتر هماهنگی امور بشردوستانه سازمان ملل متحد (OCHA) در ژوئن 2025، بیش از 80 درصد از 2.3 میلیون ساکن غزه را به آستانه قحطی سوق داده است. با این حال، عملیات GHF منجر به خسارات فاجعه‌بار برای غیرنظامیان شده است، به طوری که طبق گزارش وزارت بهداشت غزه و تأیید شاهدان مستقل، از ماه مه 2025 بیش از 613 فلسطینی کشته و 4200 نفر در محل‌های توزیع کمک این بنیاد زخمی شده‌اند. این حوادث، که در مناطق نظامی‌شده تحت کنترل اسرائیل و با مشارکت پیمانکاران امنیتی خصوصی مسلح رخ داده‌اند، باعث شده است که بیش از 170 سازمان بشردوستانه، از جمله عفو بین‌الملل و پزشکان بدون مرز، GHF را به عنوان یک «تله مرگ» و نقض حقوق بین‌الملل بشردوستانه (IHL) محکوم کنند. این مقاله استدلال می‌کند که GHF یک سازمان تروریستی و همدست در جنایات جنگی، جنایات علیه بشریت و نسل‌کشی است، در حالی که حقوق بین‌الملل بشردوستانه را تضعیف می‌کند. این مقاله تعهدات اسرائیل به عنوان نیروی اشغالگر در غزه را، که GHF آنها را نقض می‌کند، تشریح کرده و خواستار آن است که مقامات ذی‌صلاح GHF را شناسایی، ممنوع و تحریم کنند و دادستان دیوان کیفری بین‌المللی (ICC) درخواست صدور قرار بازداشت برای مقامات و نمایندگان آن را از شعبه مقدماتی دیوان ارائه دهد.

I. تعهدات اسرائیل به عنوان نیروی اشغالگر

اسرائیل، علی‌رغم خروج خود در سال 2005، به عنوان نیروی اشغالگر در نوار غزه شناخته می‌شود، به دلیل کنترل مؤثر آن بر مرزهای غزه، حریم هوایی، آب‌های سرزمینی و خدمات ضروری، همان‌طور که توسط دیوان بین‌المللی دادگستری (ICJ) در نظر مشورتی سال 2004 درباره پیامدهای حقوقی ساخت دیوار و گزارش‌های بعدی سازمان ملل تأیید شده است. مقررات لاهه 1907، کنوانسیون‌های ژنو 1949 و پروتکل الحاقی اول 1977 تعهدات اسرائیل به عنوان نیروی اشغالگر را مشخص می‌کنند، که شامل موارد زیر است:

1. **حفاظت از غیرنظامیان:** ماده 4 کنوانسیون چهارم ژنو (GCIV) افراد تحت حفاظت را به عنوان غیرنظامیانی تعریف می‌کند که تحت کنترل نیروی اشغالگر هستند. ماده 27 اسرائیل را ملزم می‌کند که رفتار انسانی را تضمین کند، فلسطینیان را از خشونت محافظت کرده و ایمنی آنها را تأمین نماید. کشتارهای سیستماتیک در محل‌های GHF—59 نفر در خان یونس در 17 ژوئن 2025 و 37 نفر در نزدیکی رفح در 16 ژوئن 2025—این تعهد را نقض می‌کند، زیرا هماهنگی اسرائیل با GHF غیرنظامیان را در معرض آسیب‌های مرگبار قرار می‌دهد.

2. **دسترسی بشردوستانه:** ماده 55 GCIV از اسرائیل می‌خواهد که تأمین مواد غذایی و تجهیزات پزشکی برای جمعیت اشغال‌شده را تضمین کند، در حالی که ماده 59 تسهیل کمک‌رسانی توسط سازمان‌های بی‌طرف را الزامی می‌کند. محاصره 11 هفته‌ای، که باعث گرسنگی در سطح قحطی برای 80 درصد از مردم غزه شده است (OCHA، ژوئن 2025)، این وظیفه را نقض می‌کند. با جایگزینی آژانس امداد و کار سازمان ملل برای آوارگان فلسطینی

(UNRWA) با چهار محل نظامی شده GHF، اسرائیل تحویل ایمن کمک‌ها را مانع می‌شود، که برخلاف ماده 8(ج) پروتکل الحاقی اول است که عملیات‌های بشردوستانه را محافظت می‌کند.

3. **ممنوعیت مجازات جمعی:** ماده 33 GCIV مجازات جمعی، از جمله اقداماتی که به غیرنظامیان به دلیل اعمالی که مرتکب نشده‌اند آسیب می‌رساند، را ممنوع می‌کند. محاصره و عملیات مرگبار GHF، که کمک‌ها را محدود کرده و جویندگان کمک را در معرض خشونت قرار می‌دهد، مجازات جمعی را تشکیل می‌دهد، همان‌طور که گزارشگر ویژه سازمان ملل در مورد حق غذا در ژوئن 2025 اشاره کرده است.

4. **بهداشت عمومی و رفاه:** ماده 56 GCIV اسرائیل را ملزم می‌کند که بهداشت عمومی و نظافت را با همکاری مقامات محلی حفظ کند تا از گرسنگی و بیماری جلوگیری شود. سیستم کمک‌رسانی ناکافی GHF، که وعده‌های غذایی نامشخصی در مقایسه با کمک جامع UNRWA توزیع می‌کند، بحران قحطی غزه را تشدید کرده و این وظیفه را نقض می‌کند.

5. **عدم تبعیض و بی‌طرفی:** حقوق بین‌الملل بشردوستانه، از جمله ماده 3 مشترک کنوانسیون‌های ژنو، رفتار بی‌طرفانه با غیرنظامیان را الزامی می‌کند. همسویی GHF با اهداف امنیتی اسرائیل—دور زدن سیستم‌های سازمان ملل برای مقابله با نفوذ ادعایی حماس—بی‌طرفی را تضعیف کرده و اصول بی‌طرفی و انسانیت در قطعنامه 46/182 (1991) مجمع عمومی را نقض می‌کند.

ناکامی اسرائیل در انجام این تعهدات، که با حمایت آن از GHF تشدید شده است، آسیب به غیرنظامیان و گرسنگی را تسهیل می‌کند، حقوق بین‌الملل بشردوستانه را نقض کرده و جنایات را ممکن می‌سازد. عملیات‌های GHF، که تحت کنترل اسرائیل به‌عنوان نیروی اشغالگر انجام می‌شود، هر دو را در نقض حقوق بین‌الملل دخیل می‌کند.

II. GHF به‌عنوان یک سازمان تروریستی

تروریسم، طبق تعریف قطعنامه 1566 (2004) شورای امنیت سازمان ملل، شامل اعمالی است که با هدف ایجاد مرگ یا آسیب جسمانی جدی به غیرنظامیان برای ارباب یک جمعیت یا اجبار به اقدام انجام می‌شود، در حالی که کنوانسیون بین‌المللی برای سرکوب تأمین مالی تروریسم 1999 (ماده 2) اعمالی را که در عموم ایجاد وحشت می‌کنند، در بر می‌گیرد. عملیات‌های GHF این معیارها را برآورده می‌کند. چهار محل توزیع آن، که در مناطق نظامی شده قرار دارند، غیرنظامیان ناامید را به مناطقی می‌کشاند که در آنجا با نیروی مرگبار سربازان اسرائیلی یا پیمانکاران مسلح GHF مواجه می‌شوند. گزارش‌ها 613 مرگ و 4200 زخمی را مستند کرده‌اند، با حوادثی مانند 59 کشته در خان یونس و 37 نفر در نزدیکی رفح. شهادت یک پیمانکار سابق، که توسط عفو بین‌الملل نقل شده است، ادعا می‌کند که نگهبانان GHF به سوی جمعیت شلیک کرده‌اند، که نشان‌دهنده دخالت مستقیم است. این الگوی خشونت، در میان بحران گرسنگی غزه، فلسطینیان را ارباب می‌کند، آنها را از جستجوی کمک باز می‌دارد و کنترل اسرائیل را تقویت می‌کند، که با تعریف تروریسم در قطعنامه 1566 همخوانی دارد.

III. همدست در جنایات جنگی

جنایات جنگی تحت ماده 8 اساسنامه رم شامل قتل عمدی و حملات به غیرنظامیان در طول درگیری‌های مسلحانه است. ماده 3 مشترک کنوانسیون‌های ژنو خشونت علیه غیرنظامیان در درگیری‌های غیربین‌المللی مانند اسرائیل-حماس را ممنوع

می‌کند. محل‌های نظامی شده GHF، که با نیروهای اسرائیلی هماهنگ شده‌اند، چنین نقض‌هایی را ممکن می‌سازند. دفتر حقوق بشر سازمان ملل گزارش می‌دهد که سربازان اسرائیلی ظاهراً دستور شلیک به جویندگان کمک غیرمسلح را دریافت کرده‌اند، طبق تحقیقات هآرتص، و ناکامی GHF در جابجایی محل‌ها با وجود 613 مرگ نشان‌دهنده همدستی است. با تسهیل حملات به غیرنظامیان، GHF به جنایات جنگی تحت ماده 25(3)(ج) اساسنامه رم کمک کرده و آنها را ترغیب می‌کند، که نهادها را برای کمک آگاهانه به نقض‌ها مسئول می‌داند.

IV. همدست در جنایات علیه بشریت

جنایات علیه بشریت، طبق ماده 7 اساسنامه رم، شامل قتل، نابودسازی و اعمال غیرانسانی به‌عنوان بخشی از یک حمله گسترده یا سیستماتیک علیه غیرنظامیان با آگاهی از حمله است. 613 مرگ در محل‌های GHF یک حمله سیستماتیک را تشکیل می‌دهد، با توجه به تکرار و مقیاس آنها. با فعالیت در مناطق مرگبار و جایگزینی سیستم امن GHF، UNRWA، آگاهانه قتل (ماده 17(الف)) و اعمال غیرانسانی (ماده 17(ک)) را تسهیل می‌کند. هشدار سازمان ملل درباره «نابودسازی» از طریق گرسنگی (ماده 17(ب)) نقش GHF در خطر قحطی 80 درصدی غزه را به این جنایات مرتبط می‌کند، زیرا شرایط رنج را تشدید می‌کند.

V. همدست در نسل‌کشی

کنوانسیون نسل‌کشی 1948 نسل‌کشی را به‌عنوان اعمالی با قصد نابودی کامل یا جزئی یک گروه حفاظت‌شده، از جمله قتل (ماده دوم(الف)) یا تحمیل شرایطی که برای تخریب فیزیکی طراحی شده‌اند (ماده دوم(ج)) تعریف می‌کند. همدستی از کمک به چنین اعمالی با آگاهی (ماده سوم(ه)) ناشی می‌شود. عملیات‌های GHF، که 613 مرگ و گرسنگی را در میان خطر قحطی 80 درصدی ممکن می‌سازد، به شرایطی کمک می‌کند که فلسطینیان را نابود می‌کند. حکم دیوان بین‌المللی دادگستری در سال 2024 درباره نسل‌کشی محتمل در غزه این ادعا را تقویت می‌کند. با فریب دادن غیرنظامیان به محل‌های مرگبار و تضعیف کمک‌ها، GHF به اعمال نسل‌کشی کمک می‌کند و تحت ماده سوم(ه) همدست می‌شود.

VI. GHF به‌عنوان تله مرگ و تضعیف حقوق بین‌الملل بشردوستانه

مدل GHF یک تله مرگ است که دستورات حقوق بین‌الملل بشردوستانه برای تحویل ایمن و بی‌طرفانه کمک‌ها (کنوانسیون‌های ژنو، ماده 3 مشترک؛ پروتکل الحاقی دوم، ماده 18) را تضعیف می‌کند. برخلاف 400 نقطه توزیع امن UNRWA، چهار محل نظامی شده GHF باعث ازدحام‌های آشوبناک می‌شود که غیرنظامیان را در معرض تکتیراندازها و پیمانکاران مسلح قرار می‌دهد. گزارش‌های تیراندازی، از جمله 59 مرگ در خان یونس و 37 نفر در نزدیکی رفح، همراه با انتقادات سازمان‌های غیردولتی و پست‌های X که GHF را «منطقه کشتار» می‌نامند، این طراحی مرگبار را برجسته می‌کند. با همسویی با اهداف امنیتی اسرائیل برای دور زدن سیستم‌های سازمان ملل و مقابله با نفوذ ادعایی حماس، GHF اصول بی‌طرفی و انسانیت در قطعنامه 46/182 (1991) مجمع عمومی را نقض می‌کند. این تضعیف، کمک‌های بشردوستانه را به مکانیسمی برای کنترل و آسیب تبدیل می‌کند و تعهدات قانونی اسرائیل و اصول بشردوستانه بین‌المللی را تضعیف می‌کند.

VII. فروپاشی حقوقی GHF در سوئیس

عدم شفافیت و مشروعیت نهادی بنیاد بشردوستانه غزه زمانی تأیید شد که اداره نظارت فدرال سوئیس بر بنیادها (ESA) در 2 ژوئیه 2025 اقدامات انحلال را علیه شعبه ثبت شده GHF در ژنو آغاز کرد. ESA چندین نقض قانون بنیادهای سوئیس را ذکر کرد، از جمله: - عدم وجود عضو هیئت مدیره مستقر در سوئیس با اختیار امضا، - کمتر از سه عضو هیئت مدیره مورد نیاز قانونی، - عدم وجود حساب بانکی سوئیسی یا آدرس معتبر، - نبود یک نهاد حسابرسی معتبر.

GHF اعتراف کرد که شعبه سوئیسی آن یک نهاد احتمالی غیرعملیاتی بود که هرگز در سوئیس فعالیتی انجام نداده و تأیید کرد که به صورت عملیاتی در ایالات متحده (دلاور) مستقر است. ESA اطلاعیه انحلال 30 روزه را در روزنامه رسمی تجارت سوئیس منتشر کرد. در مه 2025، **TRIAL International**، یک سازمان غیردولتی حقوقی مستقر در ژنو، دو درخواست رسمی برای تحقیق در مورد اینکه آیا عملیات GHF قانون سوئیس و حقوق بین الملل بشردوستانه را نقض کرده است، ارائه داد و به عدم بی طرفی و انصاف اشاره کرد.

عدم انطباق ساختاری GHF هرگونه فرض حسن نیت را از بین می برد. طبق حقوق بین الملل بشردوستانه و رژیم های نظارتی سوئیس، **مشروعیت سازمانی**—که با حاکمیت شفاف، نظارت محلی و پاسخگویی اثبات می شود—پیش نیاز عملیات بشردوستانه قانونی است. ناکامی کامل GHF در برآورده کردن این استانداردها، فرض قابل نقضی را پشتیبانی می کند که این نهاد با سوءنیت یا به عنوان ابزاری دولتی برای تضعیف تحویل کمک بی طرف عمل می کند.

VIII. فراخوان به اقدام

1. شناسایی، ممنوعیت و تحریم توسط مقامات ذی صلاح

- **مجمع عمومی سازمان ملل:** با استناد به قطعنامه 377A («اتحاد برای صلح»)، مجمع عمومی باید جلسه ویژه اضطراری دهم را دوباره برگزار کند تا GHF را به عنوان یک سازمان تروریستی اعلام کرده و برای توقیف دارایی ها، ممنوعیت سفر و ممنوعیت تأمین مالی فشار بیاورد—که نیازمند اکثریت دوسوم است و با توجه به حمایت از تلاش های آتش بس در غزه قابل دستیابی است.
- **دولت های ملی:** دولت ها—به ویژه در اتحادیه عرب، اتحادیه آفریقا و جنوب جهانی—باید به صورت جداگانه GHF را به عنوان یک نهاد تروریستی تحت قوانین ضدتروریسم داخلی شناسایی کنند، دارایی های آن را توقیف کرده و همکاری را ممنوع کنند. سوابق شامل شناسایی های یک جانبه نهادهای مرتبط با داعش است.
- **نهادهای منطقه ای:** اتحادیه اروپا، اتحادیه عرب و اتحادیه آفریقا باید از مکانیسم های تحریم خود استفاده کنند و اقداماتی مانند محدودیت های اتحادیه اروپا علیه کره شمالی پس از وتوی شورای امنیت سازمان ملل در سال 2022 را الگو قرار دهند.

2. پاسخگویی کیفری در دیوان کیفری بین المللی

دادستان دیوان کیفری بین المللی باید طبق ماده 58 اساسنامه رم برای رهبری GHF، اعضای هیئت مدیره و پیمانکاران امنیتی مرتبط با عملیات مرگبار در محل های کمک، درخواست قرار بازداشت کند. دلایل شامل موارد زیر است:

- **ماده 25(3)(ج):** کمک و ترغیب به جنایات جنگی،
- **ماده 7:** جنایات علیه بشریت،
- **ماده 6 + ماده سوم(ه) کنوانسیون نسل کشی:** همدستی در نسل کشی.

عضویت فلسطین در دیوان کیفری بین المللی از سال 2015 صلاحیت قضایی بر غزه را برقرار می کند. قطعنامه شورای حقوق بشر سازمان ملل در ژوئن 2025 که خواستار تحقیق درباره قربانیان محل های کمک است، دلایل

بیشتری برای اقدام دادستانی فراهم می‌کند.

نتیجه‌گیری

اسرائیل به‌عنوان نیروی اشغالگر در غزه، طبق مقررات لاهه، کنوانسیون‌های ژنو و پروتکل الحاقی اول موظف به حفاظت از غیرنظامیان، تضمین دسترسی بشردوستانه و جلوگیری از مجازات جمعی است. عملیات‌های GHF—تحت هماهنگی اسرائیل—باعث بیش از 613 مرگ شده و به گرسنگی در سطح قحطی کمک کرده که بیش از 80 درصد از مردم غزه را تحت تأثیر قرار داده است. این اقدامات تروریسم (قطعنامه 1566 شورای امنیت سازمان ملل)، جنایات جنگی (ماده 8 اساسنامه رم)، جنایات علیه بشریت (ماده 7) و نسل‌کشی (ماده دوم کنوانسیون نسل‌کشی) را تشکیل می‌دهند. فروپاشی حقوقی GHF در سوئیس هرگونه روایت مشروعیت را از بین می‌برد. جامعه بین‌المللی باید قاطعانه عمل کند: GHF باید شناسایی، ممنوع و تحریم شود و رهبران آن از نظر کیفری پاسخگو باشند. بازگرداندن نقش مرکزی بشردوستانه UNRWA برای حفاظت از غیرنظامیان غزه و حفظ حقوق بین‌الملل حیاتی است.